

PAWEŁ RABCZYŃSKI

PARAFIA WSPÓLNOTĄ POWOŁANIOWĄ

THE PARISH AS A VOCATIONAL COMMUNITY

Abstract. The parish, alongside the family and the seminary, is the fundamental vocational community. It is a privileged place for discerning and shaping a priestly vocation. The parish community is the closest environment for every faithful to embody the mystery of the Church. It plays a mediating and pedagogical role in fostering vocations. It reveals the Church as the Mother of vocations, the community of those called, and the instrument used by God in calling to the priesthood. The parish environment allows for a diagnosis of contemporary socio-cultural and ecclesial conditions, which directly impact priestly formation. The theological foundation of parish vocations ministry is an understanding of the mystery of the Church as the *mysterium vocationis*. The primary task of the parish is to build a culture of formation and vocations through witnessing to faith, praying for vocations and those called, and creating an ecclesial and social climate conducive to the birth and maturation of vocations. All parish ministry should have a vocational dimension.

Keywords: parish; community; vocation to the priesthood; Church

WSTĘP

Powołanie do kapłaństwa jest Bożym darem dla Kościoła, dla jego życia i misji, jak również dla samego człowieka nim obdarowanego. Cała wspólnota eklezjalna ponosi odpowiedzialność za narodziny i dojrzwanie powołań kapłańskich. Szczególnie jest to widoczne we wspólnocie parafialnej, która jest fundamentalnym podmiotem i animatorem duszpasterstwa powołań¹. Parafia, z której pochodzi kandydat do święceń lub z którą jest związany, odgrywa

Ks. dr hab. PAWEŁ RABCZYŃSKI, prof. UWM – prezbiter archidiecezji warmińskiej, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Wydział Teologii, Katedra Teologii Fundamentalnej, Dogmatycznej i Nauk Biblijnych; adres do korespondencji: ul. Kard. St. Hozjusza 15, 11-041 Olsztyn; e-mail: pawel.rabczynski@uwm.edu.pl; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8732-7019>.

¹ PDV, 41.

Artykuły w czasopiśmie dostępne są na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Bez utworów zależnych 4.0 Międzynarodowe (CC BY-NC-ND 4.0)

ważną rolę w dziele budzenia powołań do kapłaństwa, a także w podtrzymywaniu i umacnianiu powołania kandydatów do prezbiteratu, zarówno w czasie ich formacji seminaryjnej, jak i przez całe życie kapłańskie². Obok rodziny i seminarium duchownego, wspólnota parafialna jest podstawowym środowiskiem, w którym odbywa się proces rozpoznawania i kształtowania powołania kapłańskiego.

Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie parafii jako wspólnoty powołaniowej. Realizacji tego zamierzenia posłuży najpierw ukazanie parafii jako wspólnoty urzeczywistniającej tajemnicę Kościoła. Następnie zostaną zarysowane współczesne uwarunkowania kulturowe i religijne formacji do kapłaństwa. Całość zostanie zamknięta opisem zadań parafialnego duszpasterstwa powołaniowego. W pracy wykorzystano dokumenty Urzędu Nauczycielskiego Kościoła, nauczanie papieży i opracowania dotyczące teologii powołania kapłańskiego. Eksplikacji tytułowej problematyki posłuży metoda historyczno-syntetyczna, stosowana w eklezjologii fundamentalnej. Taki wybór metody został podyktowany przedmiotem badań, którym jest bogata rzeczywistość powołania do kapłaństwa, należąca do porządku naturalnego (nauki humanistyczne) i nadprzyrodzonego (nauki teologiczne).

1. PARAFIA WSPÓLNOTĄ URZECZYWISTNIAJĄCĄ TAJEMNICĘ KOŚCIOŁA

Parafia jest najbliższą każdemu wiernemu wspólnotą urzeczywistniającą tajemnicę Kościoła, który w swej istocie posiada strukturę głęboko powołaniową. Eklezja została ufundowana przez Jezusa Chrystusa jako znak i narzędzie zbawienia, wspólnota prowadząca do zjednoczenia z Bogiem i jedności ludzi między sobą³. Racją istnienia Kościoła jest więc kontynuacja misji samego Chrystusa w mocy Ducha Świętego. Czas Eklezji jest ostatnim etapem historii zbawienia. Kościół jest ikoną trynitarnej wspólnoty Osób Boskich: Ojca, który powołuje do życia; Syna, który powołuje do naśladowania; Ducha, który powołuje do dawania świadectwa. Eklezja uczestniczy w powszechnej misji Chrystusa w służbie Królestwa Bożego, powołując i czyniąc z ludzi wspólnotę dzieci Bożych. Posłannictwo Kościoła splata się z historią każdego powołania, a szczególnie powołania do służby komunii eklezjalnej⁴.

² RFIS, 148.

³ KK, 1.

⁴ IVT, 19.

Każdy ostateczny wybór drogi życia (powołanie życiowe) posiada trzy wymiary. W odniesieniu do Chrystusa jest znakiem, w stosunku do Kościoła jest posługą, a w relacji do świata jest misją. W kontekście powołania do kapłaństwa jest to szczególnie widoczne. Wezwany do służby Bożej odzwierciedla w sobie miłość Jezusa Chrystusa i Jego posłuszeństwo w pełnieniu woli Ojca. Wskazuje na Zbawiciela, który jest ostatecznym wzorem każdej pozytywnej odpowiedzi na Boże wezwanie. Powołanie do przyjęcia sakramentu święceń jest darem dla Kościoła powszechnego i poszczególnych wspólnot eklesjalnych. Służy dobru wspólnemu, zgodnie z posługami i charyzmatami wzbudzonymi przez Ducha Świętego. W odniesieniu do świata powołanie kapłańskie jest misją bycia dla drugich (proegzystencja) na wzór Jezusa, który stał się sługą wszystkich, a także świadectwem o Królestwie Bożym⁵. Kandydat do przyjęcia sakramentu święceń będzie uczestniczył w posłannictwie Syna Bożego, które jest kontynuowane w apostołacie i misji Kościoła⁶.

Parafia, urzeczywistniając w swej codziennej posłudze misterium Kościoła, pełni w stosunku do dzieła budzenia powołań funkcję pośredniczącą i pedagogiczną. Objawia Eklezję jako Matkę powołań, wspólnotę powołanych i narzędzie, którym posługuje się Bóg wzywając do kapłaństwa. Wspólnota parafialna pomaga w odkryciu daru powołania i pobudza wierzącego do uświadomienia sobie jego wielkości i odpowiedzialności za jego przyjęcie i realizację. Towarzyszy powołanym na każdym etapie ich formacji, przedstawia swoje potrzeby i oczekiwania związane z misją i wymaganiami Ludu Bożego, bierze udział w ostatecznym rozpoznaniu zdolności kandydata do przyjęcia święceń⁷.

Wspólnota parafialna wnosi oryginalny i szczególnie cenny wkład w formację przyszłych prezbiterów⁸. Obok rodziny i seminarium duchownego, jest podstawowym środowiskiem, w którym odbywa się proces rozpoznawania i kształtowania powołania kapłańskiego. Formacja do posługi kapłańskiej dokonuje się zawsze we wspólnocie⁹. Rozpoczyna się już w rodzinie, która jest pierwszą i najważniejszą wspólnotą wychowawczą, kształtującą osobowość człowieka i rzutującą na całą jego przyszłość. Rodzina chrześcijańska, realizując swoją misję w świecie, jest i staje się Kościołem domowym, czyli

⁵ Zagadnienie proegzystencji na polskim gruncie rozwinął w swoich pracach Alfons Nossol. Zob. Michał Klementowicz, *Proegzystencja w życiu chrześcijanina. Istnienie „dla” innych w nauczaniu Arcybiskupa Alfonsa Nossola* (Tarnów: Wydawnictwo Biblos, 2020).

⁶ IVT, 19.

⁷ IVT, 19.

⁸ PDV, 68.

⁹ RFIS, 90–91, 148; RISP, 92.

znakiem tajemnicy Kościoła, miejscem zbawczego działania Jezusa Chrystusa¹⁰. Rodzice są dla swych dzieci pierwszymi świadkami wiary i miłości Chrystusa, a także pierwszymi wychowawcami w wierze. Stąd też rodzina jest uprzywilejowanym środowiskiem, gdzie można odkryć swoje powołanie i je rozwijać. Słusznie nazywa się ją pierwszym seminarium¹¹. Podobnie wspólnota seminarium duchownego, ukształtowana instytucjonalnie od czasów Soboru Trydenckiego, jest koniecznym środowiskiem dla formowania przyszłych prezbiterów, ponieważ daje przestrzeń dla harmonijnej i wzajemnie się dopełniającej realizacji wszystkich wymiarów formacji kapłańskiej: wymiaru ludzkiego, duchowego, intelektualnego i duszpasterskiego¹².

Każdy kandydat do przyjęcia sakramentu święceń wywodzi się z konkretnej wspólnoty parafialnej i do środowiska parafialnego zostanie posłany, aby jednoczyć i otaczać miłością pasterską powierzona mu część Ludu Bożego, na wzór Chrystusa Dobrego Pasterza. Powołanie do kapłaństwa służebnego kształtuje się i ostatecznie zostaje rozpoznane także na niwie wspólnoty parafialnej. Dzięki niej młody człowiek przyswaja sobie przymioty właściwe i niezbędne w życiu i w posłudze prezbitera. Uczy się braterstwa, współdziałania, komunikacji interpersonalnej, odpowiedzialności za innych, przewodniczenia i towarzyszenia wspólnocie wierzących, podejmowania wyzwań duszpasterskich i pogłębiania zapału misyjnego, aby skutecznie i owocnie głosić Dobrą Nowinę o zbawieniu¹³. Klimat wiary, modlitwy, praktykowanie braterskiej miłości, dojrzałość duchowa duszpasterzy i wiernych, odwaga w proklamacji słowa Bożego, intensywne życie sakramentalne, czyni z parafii dogodną przestrzeń do wzrostu powołań kapłańskich oraz budowania kultury powołaniowej. Wspólnota parafialna tworzy konieczne przesłanki do dawania pozytywnej odpowiedzi na Boże wezwanie, uczy dyspozycyjności i odważnego kroczenia drogą powołania¹⁴.

¹⁰ KK, 11.

¹¹ DFK, 2; PDV, 40–41; Jan Paweł II, „Wkład osób świeckich w dzieło powołań. Przesłanie na Światowy Dzień Modlitw o powołania 1987” (Watykan, 11.02.1987), dostęp 09.09.2025, <https://www.zyciezakonne.pl/dokumenty/kosciol/jan-pawel-ii/jan-pawel-ii-listy-i-przeslania/1987-02-11-watykan-wklad-osob-swieckich-w-dzielo-powolan-przeslanie-na-swiatowy-dzien-modlitw-o-powolania-1987-28859/>; Józef Augustyn, „Cym żyją alumni?”, w: *Trudne przestrzenie formacji seminarialnej*. 49. Ogólnopolska Konferencja Rektorów Wyższych Seminarium Duchownych Diecezjalnych i Zakonnych (Łódź–Łagiewniki, 2–5 września 2013), red. Romuald Kośła (Kraków: Wydawnictwo Unum, 2014), 82–83; Paweł Rabczyński, „Rodzina chrześcijańska w procesie rozpoznawania i kształtowania powołania kapłańskiego dziecka w kontekście postępującej sekularyzacji w Polsce”, *Studia Warmińskie* 61 (2024): 459–477.

¹² RFIS, 89–90.

¹³ RFIS, 90–91, 148–149.

¹⁴ IVT, 19.

W realizacji dzieła budzenia powołań kapłańskich wspólnota parafialna powinna ściśle współpracować z rodzinami i środowiskiem szkolnym. Prowadzone w parafii duszpasterstwo dzieci i młodzieży często uzupełnia zadania rodziny wobec wychowania w wierze młodego pokolenia. Podobnie konieczna jest współpraca z seminarium duchownym. Środowisko parafialne powinno pamiętać, że wywodzący się z niego młody człowiek, który przygotowuje się do przyjęcia sakramentu święceń, jest nadal jej żywą częścią. Dlatego też należy otoczyć go opieką duchową (modlitewną) i materialną; okazywać mu gościnność i szacunek, stwarzać warunki sprzyjające kształtowaniu się jego kapłańskiej tożsamości oraz motywować do pogłębiania miłości pasterskiej¹⁵. Podobnie stowarzyszenia, ruchy młodzieżowe i inne wspólnoty kościelne, w których ukształtowało się powołanie kandydata do święceń, powinny nadal towarzyszyć seminarzystom ze swoim doświadczeniem wiary, duchowością i charyzmatami, będąc dla niego pomocą i źródłem siły w okresie formacji do kapłaństwa¹⁶.

2. WSPÓŁCZESNE UWARUNKOWANIA KULTUROWE I RELIGIJNE FORMACJI DO KAPŁAŃSTWA

Każdy kandydat do przyjęcia sakramentu święceń wywodzi się z określonych wspólnot życia ludzkiego i kościelnego. Należy tu wymienić przede wszystkim środowisko rodzinne i parafialne. To one najpierw kształtują powołanego, który następnie do nich zostaje posłany z misją głoszenia Ewangelii Chrystusa. W procesie formacyjnym spotyka się niezmienna prawda o posłudze kapłańskiej z potrzebami i zjawiskami charakteryzującymi obecną epokę. Model życia i posługi prezbitera zmienia się pod wpływem wyzwań współczesności. Wspólnota parafialna, obserwując znaczące wydarzenia w biegu historii i wsłuchując się w oczekiwania ludzi, odczytuje i interpretuje znaki czasu, które są dla niej jakby kodem i językiem Ducha Świętego w dialogu ze współczesnym światem i jego kulturą. Parafia jest odpowiednim miejscem rozpoznania, dokąd zmierza dzisiejsze społeczeństwo, odkrywania głębokich potrzeb duchowych człowieka, określania konkretnych zadań duszpasterskich i metod działania, aby adekwatnie odpowiedzieć ludzkim oczekiwaniom¹⁷.

¹⁵ PDV, 68.

¹⁶ PDV, 68.

¹⁷ PDV, 5; IVT, 19.

Środowisko parafialne pozwala na zdiagnozowanie współczesnych warunkowań społeczno-kulturowych i kościelnych, które mają bezpośredni wpływ na formację kapłańską. Wśród pozytywnych czynników sprzyjających kulturze powołaniowej można wymienić: pragnienie sprawiedliwości i pokoju; troskę człowieka o dzieło stworzenia i o poszanowanie przyrody; poszukiwanie prawdy i dążenie do ochrony godności ludzkiej; zaangażowanie w wielu częściach świata na rzecz międzynarodowej solidarności; wzrost potencjału nauki i techniki; powszechny dostęp do informacji i kultury; odwoływanie się do zasad etyki przy określaniu możliwości i granic postępu; zanikanie uprzedzeń ideologicznych i sprzeciwu wobec głoszenia wartości duchowych i religijnych; wzrost znajomości Pisma Świętego; dynamiczny rozwój tzw. Młodych Kościołów; składanie świadectwa wiary aż po męczeństwo przez Kościoły prześladowane¹⁸.

Obok wymienionych powyżej pozytywnych elementów współczesności wyraźnie widać także czynniki negatywne, antypowołaniowe: rozprzestrzenianie się różnych form religijności bez Boga oraz sekt; renesans racjonalizmu, który odmawia teologii statusu naukowości; wzrost skrajnego indywidualizmu i hedonizmu; ucieczka od odpowiedzialności i podejmowania decyzji całonocnych; szerzenie się ateizmu praktycznego i egzystencjalnego; postępująca sekularyzacja wielu grup społecznych i środowisk; wzrost obojętności religijnej i przekonanie o samowystarczalności; rozpad rodziny i wypaczenie sensu ludzkiej płciowości; pogłębianie się niesprawiedliwości społecznych i dysproporcji pomiędzy bogatymi a biednymi; ignorancja religijna wielu wierzących; zanik skuteczności katechezy; źle pojmowany pluralizm teologiczny, kulturowy i duszpasterski, który utrudnia dialog ekumeniczny i zagraża jedności wiary; utrzymująca się nieufność i niechęć do nauczania przekazywanego przez hierarchię; prywatyzacja, subiektywizacja i relatywizacja treści chrześcijańskiej wiary w społeczeństwach wielokulturowych i wieloreligijnych; pogłębiające się zjawisko częściowej i warunkowej przynależności do Kościoła; spadek liczby kapłanów, ograniczający możliwości pracy ewangelizacyjnej i duszpasterskiej w parafiach¹⁹.

¹⁸ PDV, 6; Paweł Rabczyński, „Główne idee i szczególne obszary formacji presbiterów według Ratio institutionis sacerdotalis pro Polonia (2021)”, *Studia Warmińskie* 60 (2023): 283–286.

¹⁹ PDV, 7; Benedykt XVI, „Homilia podczas Mszy Świętej na zakończenie Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijań” (Rzym, 20.01.2010), *L'Osservatore Romano* (wyd. pol.) 3–4 (2010): 20; Ryszard Seledak, „Formacja seminarzystów wobec wyzwań współczesnego świata”, *Veritati et Caritati* 4 (2015): 202–204; Paweł Rabczyński, „Rodzina chrześcijańska w procesie rozpoznawania i kształtowania powołania kapłańskiego dziecka w kontekście postępującej sekularyzacji w Polsce”, *Studia Warmińskie* 61 (2024): 461–464; Paweł Rabczyński, „Funkcja rektora wyższego seminarium du-

Przytoczone powyżej aktualne uwarunkowania kulturowe i religijne formacji do kapłaństwa zawierają często sprzeczne tendencje. Stanowi to nie lada wyzwanie dla wspólnoty parafialnej prowadzącej dzieło budzenia powołań. Nie chodzi w nim bowiem o zwyczajne wykorzystanie czynników pozytywnych i przeciwstawienie się zjawiskom negatywnym. Konieczne jest ewangeliczne rozeznanie, które dokonuje się w świetle wiary w Jezusa Chrystusa poprzez dar Ducha Świętego, polegające na czytaniu aktualnych znaków czasu – Bożych zamysłów w biegu historii. To dopiero ich interpretacja pozwala wspólnotom parafialnym i całemu Kościołowi najpierw zrozumieć bieżącą sytuację powołaniową oraz wyzwania z nią związane, a następnie odpowiedzieć na nie adekwatnymi środkami pastoralnymi. Powołanie jest bowiem darem Boga dla konkretnego człowieka, żyjącego w określonej sytuacji dziejowej, uwarunkowanego mentalnością swoich czasów. Dzięki ewangelicznemu rozeznaniu, dokonującemu się we wspólnocie rodziny, parafii i seminarium duchownego, możliwe jest stawianie czoła trudnościom i wyzwaniom współczesności, aby jak najlepiej przygotować powołanych do służby Bogu i ludziom w Chrystusowym Kościele²⁰.

3. ZADANIA PARAFIALNEGO DUSZPASTERSTWA POWOŁANIOWEGO

Podstawą teologiczną duszpasterstwa powołań jest odczytanie tajemnicy Kościoła jako *mysterium vocationis*. Powołanie określa głęboką istotę Eklezji oraz jej misję – zebranie powołanych. Stąd też duszpasterstwo powołaniowe jest ściśle związane z ewangelizacją i wewnętrznie włączone w ogólne duszpasterstwo każdej wspólnoty parafialnej²¹.

Żywotność dzieła budzenia powołań w dużej mierze jest uzależniona od jakości duszpasterstwa parafialnego, które w swej istocie powinno posiadać stały wymiar powołaniowy²². Parafia, w całej swej różnorodności, rozumiana jako wspólnota wspólnot, staje się aktywnym podmiotem i animatorem duszpasterstwa powołań. Grupy, ruchy, stowarzyszeniach świeckich chrześcijan, wspólnoty modlitewne obecne w środowiskach parafialnych są żyzną glebą dla rodzenia się powołań kapłańskich. Można je nazwać ośrodkami formowa-

chownego w świetle wyzwań współczesności i pryncypiów formacyjnych w *Ratio institutionis sacerdotalis pro Polonia (2021)*”, *Studia Warmińskie* 59 (2022): 197–200.

²⁰ PDV, 10.

²¹ PDV, 34; IVT, 26.

²² PDV, 34; IVT, 25; Franciszek, *Adhortacja apostołska Ewangelii gaudium o głoszeniu Ewangelii w dzisiejszym świecie* (Rzym, 24.11.2013) (Kraków: Wydawnictwo M, 2014), 107.

nia się i dojrzewania tychże powołań²³. Warto jeszcze zauważyć, że wspólnota parafialna, obok rodziny, jest podstawowym środowiskiem realizacji formacji ludzkiej przyszłych prezbiterów, która z kolei stanowi fundament całego procesu formacyjnego. Dojrzałość ludzka kapłana warunkuje owocność jego posługi pasterskiej²⁴.

Parafialne duszpasterstwo powołaniowe służy narodzinom i dojrzewaniu powołań kapłańskich poprzez modlitwę i życie sakramentalne, głoszenie słowa Bożego i wychowywanie do wiary oraz dawanie świadectwa miłości. Najważniejszymi elementami są tu modlitwa i sprawowanie liturgii. Chrześcijańska modlitwa stwarza idealne warunki do odkrycia, że wobec każdego człowieka Stwórca ma swój plan. Każdego obdarza powołaniem życiowym i daje potrzebne łaski do jego realizacji. Wytrwała modlitwa i medytacja słowa Bożego sprzyja usłyszaniu i wielkodusznemu podjęciu Bożego wezwania do służby kapłańskiej. Wspólnota parafialna powinna każdego dnia realizować wolę Jezusa: „Proście Pana żniwa, żeby wyprawił robotników na swoje żniwo” (Mt 9, 38). Posłuszeństwo temu nakazowi Chrystusa jest wyrazem wiary Kościoła, który ma świadomość, że powołania są niezbędne dla jego życia i misji²⁵. Szczytem i źródłem życia całego Kościoła i poszczególnych jego wspólnot, w tym parafialnych, jest liturgia²⁶. Jej rola w dziele budzenia powołań jest niezastąpiona. Dzięki niej dokonuje się uobecnienie i aktualizacja Bożego daru powołania i wielkodusznej odpowiedzi na nie. Wzorem posłuszeństwa wezwaniu Ojca i Jego zamysłowi jest Jezus Chrystus, który w Misterium Paschalnym najpełniej odsłania swoje powołanie. Eucharystia sprawowana we wspólnocie parafialnej włącza wierzących w tajemnicę Paschy Chrystusa, uczy posłuszeństwa wiary i odsłania prawdziwe oblicze Kościoła jako wspólnoty harmonijnie ukształtowanej przez różnorodne i uzupełniające się nawzajem charyzmaty i powołania²⁷.

Na wspólnocie parafialnej spoczywa obowiązek dawania świadectwa o chrześcijańskim sensie powołania oraz głoszenia „Ewangelii powołania” (por. 1 Kor 9, 16). Proklamacja słowa Bożego i katecheza parafialna powinny zawierać elementy powołaniowe, aby pomóc młodym przyjąć w wierze dar osobistego powołania, odczytać Boże wezwanie i na nie odpowiedzieć. Pozytywny przekaz o istocie powołania kapłańskiego jako daru i tajemnicy reali-

²³ PDV, 37; 41; RISP, 18; IVT, 29.

²⁴ PDV 43–44; RFIS, 93–100; RISP, 75–76.

²⁵ PDV, 38; IVT, 25.

²⁶ KL, 10.

²⁷ PDV, 38.

zowanego w służbie komunii eklezjalnej, a także ukazywanie piękna i wartości kapłaństwa jako uprzywilejowanej formy życia chrześcijańskiego sprzyja rodzeniu się nowych powołań. Świadczenie życia proboszcza, wikariusza i innych księży zaangażowanych w duszpasterstwo parafialne bardzo często pomaga w podjęciu ostatecznej decyzji o podjęciu formacji kapłańskiej²⁸. Autentyzm i radykalizm kapłańskiej egzystencji, objawiający się w codzienności, jest wiarygodnym znakiem miłości pasterskiej samego Jezusa Chrystusa, który jako Dobry Pasterz „daje życie swoje za owce” (J 10, 11)²⁹.

W parafialnym duszpasterstwie powołaniowym warto zwrócić uwagę na wychowanie młodzieży, mające na celu rozbudzenie w nich pragnienia i woli radykalnego naśladowania Chrystusa i podjęcia służby miłości wobec bliźnich. Służy temu kierownictwo duchowe, które powinno być proponowane młodemu oraz z radością i zaangażowaniem prowadzone przez duchownych. Ten rodzaj pomocy duchowej skierowany do młodych pomaga im odkryć sens każdego powołania, a szczególnie jego specyficznej formy jaką jest przyjęcie sakramentu święceń. Towarzyszenie duchowe młodzieży jest ważną częścią duszpasterstwa powołań i nie powinno być zaniedbywane w parafiach³⁰.

Jednym z ważnych elementów dzieła budzenia powołań w parafiach jest doświadczenie wolontariatu. Uczy ono ochotnego podejmowania obowiązków, bezinteresownej służby, ukazuje wartość poświęcenia i bezwarunkowego oddania siebie. Wolontariat, czerpiący motywację z Ewangelii, pomaga w rozoznawaniu potrzeb bliźnich, przeżywaniu każdego dnia z oddaniem i wiernością, otwiera młodych na możliwość wybrania kapłaństwa lub życia konsekrowanego³¹.

ZAKOŃCZENIE

Parafia odgrywa ważną i niezastąpioną rolę w dziele budzenia powołań, ich dojrzwaniu i formacji seminarzystów. Jej głównym zadaniem jest tworzenie kultury formacyjnej i powołaniowej oraz budowanie kościelnego i społecznego klimatu sprzyjający narodzinom i dojrzwaniu powołań. Parafialne duszpasterstwo powołaniowe służy narodzinom i dojrzwaniu powołań kapłańskich poprzez modlitwę i życie sakramentalne, głoszenie słowa Bożego

²⁸ PDV, 39.

²⁹ PDV, 41.

³⁰ PDV, 40; RISP, 92; 121–129.

³¹ PDV, 40.

i wychowywanie do wiary oraz dawanie świadectwa miłości. Najważniejszymi elementami są tu modlitwa i sprawowanie liturgii. Całe duszpasterstwo parafialne powinno posiadać wymiar powołaniowy.

BIBLIOGRAFIA

- Augustyn, Józef. „Cym żyją alumni?”. W: *Trudne przestrzenie formacji seminaryjnej. 49. Ogólnopolska Konferencja Rektorów Wyższych Seminarium Duchownych Diecezjalnych i Zakonnych (Łódź–Łagiewniki, 2–5 września 2013)*, red. Romuald Kośla, 82–83, Kraków: Wydawnictwo Unum, 2014.
- Benedykt XVI. „Homilia podczas Mszy Świętej na zakończenie Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan” (Rzym, 20.01.2010), *L'Osservatore Romano* (wyd. pol.) 3–4 (2010): 20.
- Franciszek. *Adhortacja apostolska Ewangelii gaudium o głoszeniu Ewangelii w dzisiejszym świecie* (Rzym, 24.11.2013). Kraków: Wydawnictwo M, 2014.
- Jan Paweł II. *Formacja kapłańska. Posynodalna adhortacja apostolska o formacji kapłanów we współczesnym świecie „Pastores dabo vobis”* (Rzym, 25.03.1992). Wrocław: TUM Wydawnictwo Wrocławskiej Księgarni Archidiecezjalnej, 1995.
- Jan Paweł II. „Wkład osób świeckich w dzieło powołań. Przesłanie na Światowy Dzień Modlitw o powołania 1987” (Watykan, 11.02.1987). Dostęp 09.09.2025. <https://www.zyciezakonne.pl/dokumenty/kosciol/jan-pawel-ii/jan-pawel-ii-listy-i-przeslania/1987-02-11-watykan-wklad-osob-swieckich-w-dziele-powolan-przeslanie-na-swiatowy-dzien-modlitw-o-powolania-1987-28859/>.
- Klementowicz, Michał. *Proegzystencja w życiu chrześcijanina. Istnienie „dla” innych w nauczaniu Arcybiskupa Alfonsa Nossola*. Tarnów: Wydawnictwo Biblos, 2020.
- Konferencja Episkopatu Polski. „Droga formacji prezbiterów w Polsce. Ratio institutionis sacerdotalis pro Polonia” (Warszawa, 11.03.2021). *Akta Konferencji Episkopatu Polski* 33 (2021): 4–193.
- Kongregacja ds. Duchowieństwa. *Dar powołania do kapłaństwa. Ratio fundamentalis institutionis sacerdotalis* (Watykan, 8.12.2016). Watykan: L'Osservatore Romano, 2016.
- Papieskie Dzieło Powołań Kościelnych. *In verbo tuo... Nowe powołania dla nowej Europy. Dokument końcowy Kongresu poświęconego powołaniom do Kapłaństwa i Życia Konsekrowanego w Europie* (Rzym, 5–10.05.1997). Poznań: Pallottinum, 1998.
- Rabczyński, Paweł. „Funkcja rektora wyższego seminarium duchownego w świetle wyzwań współczesności i pryncypiów formacyjnych w Ratio institutionis sacerdotalis pro Polonia (2021)”. *Studia Warmińskie* 59 (2022): 193–211.
- Rabczyński, Paweł. „Główne idee i szczególne obszary formacji prezbiterów według Ratio institutionis sacerdotalis pro Polonia (2021)”. *Studia Warmińskie* 60 (2023): 281–297.
- Rabczyński, Paweł. „Rodzina chrześcijańska w procesie rozpoznawania i kształtowania powołania kapłańskiego dziecka w kontekście postępującej sekularyzacji w Polsce”. *Studia Warmińskie* 61 (2024): 459–477.
- Selejdak, Ryszard. „Formacja seminarzystów wobec wyzwań współczesnego świata”. *Veritati et Caritati* 4 (2015): 201–232.
- Sobór Watykański II. „Dekret o formacji kapłańskiej *Optatam totius*” (Rzym, 28.10.1965). W: Sobór Watykański II. *Konstytucje. Dekrety. Deklaracje*, 286–300, Poznań: Pallottinum, 1986.

- Sobór Watykański II. „Konstytucja dogmatyczna o Kościele *Lumen gentium*” (Rzym, 21.11.1964). W: Sobór Watykański II. *Konstytucje. Dekrety. Deklaracje*, 105–166, Poznań: Pallottinum, 1986.
- Sobór Watykański II. „Konstytucja o liturgii świętej *Sacrosanctum Concilium*” (Rzym, 04.12.1963). W: Sobór Watykański II. *Konstytucje. Dekrety. Deklaracje*, 40–70, Poznań: Pallottinum, 1986.

WYKAZ SKRÓTÓW

- DFK – Sobór Watykański II. „Dekret o formacji kapłańskiej *Optatam totius*” (Rzym, 28.10.1965). W: Sobór Watykański II. *Konstytucje. Dekrety. Deklaracje*, 286–300, Poznań: Pallottinum, 1986.
- IVT – Papieskie Dzieło Powołań Kościelnych. *In verbo tuo... Nowe powołania dla nowej Europy. Dokument końcowy Kongresu poświęconego powołaniom do Kapłaństwa i Życia Konsekrowanego w Europie* (Rzym, 5-10.05.1997). Poznań: Pallottinum, 1998.
- KK – Sobór Watykański II. „Konstytucja dogmatyczna o Kościele *Lumen gentium*” (Rzym, 21.11.1964). W: Sobór Watykański II. *Konstytucje. Dekrety. Deklaracje*, 105–166, Poznań: Pallottinum, 1986.
- KL – Sobór Watykański II. „Konstytucja o liturgii świętej *Sacrosanctum Concilium*” (Rzym, 04.12.1963). W: Sobór Watykański II. *Konstytucje. Dekrety. Deklaracje*, 40–70, Poznań: Pallottinum, 1986.
- PDV – Jan Paweł II. *Formacja kapłańska. Posynodalna adhortacja apostolska o formacji kapłanów we współczesnym świecie „Pastores dabo vobis”* (Rzym, 25.03.1992). Wrocław: TUM Wydawnictwo Wrocławskiej Księgarni Archidiecezjalnej, 1995.
- RFIS – Kongregacja ds. Duchowieństwa. *Dar powołania do kapłaństwa. Ratio fundamentalis institutionis sacerdotalis* (Watykan, 8.12.2016). Watykan: L’Osservatore Romano, 2016.
- RISP – Konferencja Episkopatu Polski. „Droga formacji prezbiterów w Polsce. Ratio institutionis sacerdotalis pro Polonia” (Warszawa, 11.03.2021). *Akta Konferencji Episkopatu Polski* 33 (2021): 4–193.

PARAFIA WSPÓLNOTĄ POWOŁANIOWĄ

Streszczenie

Parafia, obok rodziny i seminarium duchownego, jest podstawową wspólnotą powołaniową. Stanowi uprzywilejowane miejsce rozpoznawania i kształtowania powołania kapłańskiego. Wspólnota parafialna jest najbliższym każdemu wiernemu środowiskiem urzeczywistniającym tajemnicę Kościoła. Pełni w stosunku do dzieła budzenia powołań funkcję pośredniczącą i pedagogiczną. Objawia Eklezję jako Matkę powołań, wspólnotę powołanych i narzędzie, którym posługuje się Bóg wzywając do kapłaństwa. Środowisko parafialne pozwala na zdiagnozowanie współczesnych uwarunkowań społeczno-kulturowych i kościelnych, które mają bezpośredni wpływ na formację kapłańską. Teologiczną podstawą parafialnego duszpasterstwa powołań jest odczytanie tajemnicy Kościoła jako *mysterium vocationis*. Głównym zadaniem parafii jest budowanie kultury formacyjnej i powołaniowej poprzez dawanie świadectwa wiary, modlitwę o powołania i za powołanych oraz tworzenie kościelnego i społecznego klimatu sprzyjający narodzinom i dojrzewaniu powołań. Całe duszpasterstwo parafialne powinno posiadać wymiar powołaniowy.

Słowa kluczowe: parafia; wspólnota; powołanie do kapłaństwa; Kościół